

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

UDC: 378.6:61:001.891](477.411)(050)

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ
**УКРАЇНСЬКИЙ
НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ
МОЛОДІЖНИЙ
ЖУРНАЛ**

Видання індексується
в Google Scholar,
Index Copernicus, WorldCat OCLC

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

Ministry of Health of Ukraine
Bogomolets National Medical University

THEORETICAL AND PRACTICAL
EDITION

**UKRAINIAN
SCIENTIFIC MEDICAL
YOUTH
JOURNAL**

Journal's indexing:
Google Scholar, Index Copernicus,
WorldCat OCLC

Засновник – Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця МОЗ України
Періодичність виходу 4 рази на рік.

Журнал внесено до переліку фахових видань.

Галузі наук: медичні, фармацевтичні.
(наказ МОН України 09.03.2016 №241)

Реєстраційне свідоцтво KB № 17028-5798ПР.

Рекомендовано Вченою Радою НМУ
імені О. О. Богомольця
(протокол №2 від 23.06.2023р.)

Усі права стосовно опублікованих статей
залишено за редакцією.

Відповідальність за добір та викладення фактів
у статтях несуть автори,

а за зміст рекламних матеріалів – рекламодавці.
Передрук можливий за згоди редакції
та з посиланням на джерело.

До друку приймаються наукові матеріали,
які відповідають вимогам до публікації
в даному виданні.

Founder – Bogomolets National Medical University
Ministry of Health of Ukraine

Publication frequency – 4 times a year.

**The Journal is included in the list of professional
publications in Medical
and pharmaceutical Sciences**

(order MES Ukraine 09.03.2016 № 241)

Registration Certificate KB № 17028-5798ПР.

Recommended by the Academic Council
of the Bogomolets National Medical University, Kyiv
(protocol №2 of 23.06.2023)

All rights concerning published articles are reserved
to the editorial board.

Responsibility for selection and presentation
of the facts in the articles is held by authors,
and of the content of advertising material –
by advertisers.

Reprint is possible with consent
of the editorial board and reference.

Research materials accepted
for publishing must meet
the publication requirements of this edition.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редакційної колегії:	Юрій Кучин
Головний редактор:	Сергій Земсков
Заступник головного редактора:	Павло Чернишов
Відповідальний секретар:	Анастасія Гринзовська
Редактор по науковій етиці:	Любов Петелицька
Редактор статистичних даних:	Віталій Гурьянов
Редактор контенту для соціальних мереж:	Анатолій Гринзовський
Літературний редактор:	Людмила Наумова
Секційні редактори:	
Стоматологія –	Ірина Логвиненко
Медицина –	Володимир Мельник
Фармація, промислова фармація –	Ірина Ніженковська
Педіатрія –	Олександр Волосовець
Громадське здоров'я –	Анна Благая

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Члени редакційної колегії:

Андрій Копчак, Владислав Маланчук, Денис Варивончик, Євгенія Бурлака, Жанна Полова, Ірина Журавель, Леся Беш, Микола Хайтович, Назарій Кобиляк, Олег Міщенко, Олег Яременко, Сергій Гичка, Сергій Омельчук, Юрій Захараш, Andreas Neff (Marburg, Germany), Andrew Yule Finlay (Cardiff, UK), Anthony Graeme Perks (Nottingham, United Kingdom), Branka Marinović (Zagreb, Croatia), Francesca Sampogna (Rome, Italy), Francoise Poot (Brussels, Belgium), George-Sorin Tiplica (Bucharest, Romania), Hryhoriy Lapshyn (Lubeck, Germany), Irina Nakashidze (Batumi, Georgia), Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland), John Quinn (Prague, Czech Republic), Lidia Rudnicka (Warsaw, Poland), Lucia Thomas-Aragones (Zaragoza, Spain), Miloš Nikolić (Belgrade, Serbia), Piotr Donizy (Wroclaw, Poland), Ryszard Kurzawa (Rabka-Zdroj Poland), Sam Salek (Hatfield, UK), Servando Eugenio Marron (Zaragoza, Spain), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany).

EXECUTIVE BOARD

Chairman Of The Editorial Board:	Iurii Kuchyn
Editor in Chief:	Sergii Zemskov
Deputy Editor-in-Chief:	Pavel Chernyshov
Executive Secretary:	Anastasiia Hrynzovska
Editor on scientific ethics:	Liubov Petelytska
Statistical Editor:	Vitaliy Gurianov
Social Media Editor:	Anatolii Hrynzovskyi
Language Editor:	Naumova Liudmyla
Associate Editors	
Stomatology –	Iryna Logvynenko
Medicine –	Volodymyr Melnyk
Pharmacy, Industrial Pharmacy –	Iryna Nizhenkovska
Pediatrics –	Oleksandr Volosovets
Public Health –	Anna Blagaia

EDITORIAL BOARD

Members of the Editorial Board:

Andreas Neff (Marburg, Germany), Andrew Yule Finlay (Cardiff, UK), Andrey Kopchak, Anthony Graeme Perks (Nottingham, United Kingdom), Branka Marinović (Zagreb, Croatia), Denis Varyvonchuk, Francesca Sampogna (Rome, Italy), Francoise Poot (Brussels, Belgium), George-Sorin Tiplica (Bucharest, Romania), Hryhoriy Lapshyn (Lubeck, Germany), Irina Nakashidze (Batumi, Georgia), Ievgeniia Burlaka, Iryna Zhuravel, Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland), John Quinn (Prague, Czech Republic), Lesya Besh, Lidia Rudnicka (Warsaw, Poland), Lucia Thomas-Aragones (Zaragoza, Spain), Miloš Nikolić (Belgrade, Serbia), Nazariy Kobyliak, Oleg Mishchenko, Oleg Yaremenko, Piotr Donizy (Wroclaw, Poland), Ryszard Kurzawa (Rabka-Zdroj, Poland), Sam Salek (Hatfield, UK), Sergiy Omelchuk, Serhii Gychka, Servando Eugenio Marron (Zaragoza, Spain), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany) Vladyslav Malanchuk, Yuriy Zakharash, Zhanna Polova.

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
«RELEVANT ISSUES OF SAFETY AND HYGIENE OF
MEDICINES, MEDICAL PERSONNEL, AND PATIENTS»

TO THE 100TH ANNIVERSARY OF HYGIENE, OCCUPATIONAL SAFETY
AND HEALTH DEPARTMENT, BOGOMOLET'S NATIONAL MEDICAL
UNIVERSITY, AND WORLD PATIENT SAFETY DAY 2023

September 15, 2023
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ
УЧАСТЮ ДО 100-РІЧЧЯ КАФЕДРИ ГІГІЄНИ, БЕЗПЕКИ ПРАЦІ
ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я НМУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ТА ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТІВ 2023 РОКУ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ І ГІГІЄНИ
ЛІКАРЕНЬ, ПЕРСОНАЛУ І ПАЦІЄНТІВ»

15. 09. 2023
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Київ, Україна

БЕЗПЕКА ПАЦІЄНТІВ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ OFF LABEL

Зіменковський А.Б., Сех М.Я.

Кафедра менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації

Завідувач кафедри: д. мед. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України Зіменковський А.Б.,

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

м. Львів, Україна

Вступ: Застосування лікарських засобів (ЛЗ) off label – це «ситуації», в яких ліки навмисно застосовують для медичних цілей не відповідно до затвердженої інструкції до медичного застосування (ІМЗ). Згідно даних, опублікованих ВООЗ, небезпечні практики (такі, як off label терапія) та помилки в лікуванні є двома основними причинами шкоди системам охорони здоров'я (ОЗ) в усьому світі, яких можна запобігти. Окрім цього, ВООЗ наголошує на тому, що $\frac{1}{2}$ всіх зареєстрованих ЛЗ призначаються за показаннями, яких немає в ІМЗ, а побічні ефекти від такої фармакотерапії (ФТ) трапляються у 3 рази частіше, що призводить до збільшення захворюваності, смертності та зростанню витрат на ОЗ. Разом із тим, згідно прикінцевих даних, частота призначення ліків поза затвердженими показаннями становить 47% у відділеннях інтенсивної терапії новонароджених, 32% – у педіатричних стаціонарах, 26% – для амбулаторних пацієнтів та 18% – для госпіталізованих онкологічних хворих. Етичне обґрунтування призначення off label терапії полягає в тому, що в певних ситуаціях, вона може забезпечити найкращу доступну ФТ для конкретного пацієнта. Таким чином, призначення ЛЗ off label є невід'ємною частиною сучасної медицини і основне завдання – зробити її максимально безпечною та корисною для пацієнта.

Метою: нашого дослідження було вивчення стану проблеми безпеки вітчизняних пацієнтів при застосуванні ліків off label.

Методи і матеріали: Об'єктом дослідження були протоколи анонімних анкетних опитувань працівників ОЗ (n = 338). Застосовано методи: системного підходу, стандартизації, анонімного анкетного опитування, структурно-логічний, аналітичний, порівняльно-аналітичний, статистичний.

Результати дослідження: Проведено анонімне анкетне опитування 338 респондентів, яких було рандомізовано обрано серед фахівців 15 медичних спеціальностей, з метою з'ясування рівня їх обізнаності щодо практики «off label терапії», а також заходів, які вживаються у закладах ОЗ (ЗОЗ), де працюють опитані, для створення безпечних умов для пацієнта, при призначенні в їх ФТ ліків поза ІМЗ. Середній вік респондентів становив $34,4 \pm 13,1$ років, наймолодшому – 21 рік, найстаршому – 75 років. Відповідно до гендерного розподілу 24,3% становили чоловіки та 75,7% – жінки. Лише 45,1% респондентів знали трактування терміну «off label», а 37% – зазначили, що дана дефініція для них є зовсім нова. Найбільші ризики пов'язані з практикою off label респонденти вбачали у можливих побічних реакцій (65,9%), збільшенні кількості терапевтичних помилок (62,4%) та відсутності ефекту від такої ФТ (45,4%). При цьому, 91,9% опитаних «не переконані» чи «не до кінця переконані» в ефективності такого використання ЛЗ (61,9% і 30% відповідно), та 91,6% сумніваються у безпеці такої ФТ. Окрім цього, 19,5% респондентів зазначили, що спостерігали побічні реакції при застосуванні ліків поза ІМЗ. Встановлено, що 87,8% опитаних не знайомі з нормативними актами, які регулюють процес «off label терапії» в Україні, 43,8% зазначили, що не володіють інформацією про те, як здійснюється процес off label застосування ліків у ЗОЗ, де працюють респонденти, а 29,5% стверджували, що такий процес у них не регламентується. Разом із тим, 17,6% вказали, що потрібно отримати інформовану згоду пацієнта, 14,1% – зазначили про потребу обов'язкового моніторингу побічних реакцій; 9,5% – стверджували необхідність схвалення фармацевта чи терапевтичної комісії; 8,1% – здійснення подання заявки з відповідною інформацією та доказами та 2,7% – схвалення комітету з біоетики. На думку більше $\frac{1}{2}$ опитаних, пацієнта слід інформувати про призначення йому ЛЗ off label (78,6%). Окрім цього, 75,9% респондентів впевнені, що з метою підвищення безпеки при застосуванні ЛЗ off label необхідні втручання фармацевта, зокрема спеціальна фармацевтична опіка, спрямована на пацієнта.

Висновки:

1. Недостатній рівень обізнаності вітчизняних фахівців системи ОЗ щодо практики off label вимагає додаткового акцентування уваги наукової спільноти до вирішення цього питання. Важливим, на нашу думку, є покращити поінформованість як лікарів, так і фармацевтів з цього питання, шляхом включення відповідної тематики на до- та післядипломному етапі підготовки фахівців ОЗ.
2. Оскільки, наразі, в Україні немає відповідних офіційних затверджених рекомендацій щодо можливості використання ліків off label, існує потреба, на нашу думку, в їх розробці, що підвищить як ефективність, так і безпеку такої терапії.

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В МІСЦЯХ ТИМЧАСОВОГО ПЕРЕБУВАННЯ

Зубленко О.В., Петрушевич Т.В.

Кафедра епідеміології

Завідувачка кафедри: д. мед. н. професор Колеснікова І.П.

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Вступ: Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну спричинило масове переміщення населення. Громадяни України вимушені покинути свої рідні міста в пошуках безпечного середовища. Станом на кінець 2022 р. в Україні зареєстровано 4,9 млн осіб внутрішньо переміщених осіб (ВПО) (данні Міністерства соціальної політики). Найбільша кількість людей переїхала до Дніпропетровської та Харківської областей (15 і 14% відповідно), у Києві зареєструвалося 9% переселенців, на Київщині – 8% і в Одеській області – 7%.

На сьогодні в Україні зареєстровано біля 4 тисяч місць для тимчасового перебування осіб, які вимушено покинули свої домівки. Найбільше у Кіровоградській області (416), Львівській області (327) та у Дніпропетровській області (325). Прихистки організовані у гуртожитках (40%), в інтернатах та санаторіях (28%), нежитлових приміщеннях (13%), у школах та дитячих садках (по 11%). При цьому 89% переселенців проживають там більше 3 місяців. Перебування в місцях тимчасового перебування ВПО збільшує ризики спалахів інфекційних хвороб.

Мета: Вивчити чинник ризику, які впливають на епідемічну ситуацію у місцях тимчасового перебування ВПО та вимоги щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя в них.

Матеріали і методи: Наказ МОЗ №554 від 31.03.2022 р. «Про затвердження Мінімальних вимог щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення під час екстреного облаштування місць тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації». Використано структурно-логічний аналіз.

Огляд: Велика кількість переміщеного населення призводить до порушення епідеміологічного нагляду, що підвищує ризик спалахів інфекційних захворювань. Основні чинники ризику, які впливають на погіршення епідемічної ситуації в місцях тимчасового перебування ВПО: відсутність соціального дистанціювання; скупченість населення; перебування в закритих приміщеннях; підвищення контактів між вразливими категоріями населення; можливий прямий контакт із хворими (носіями) інфекційних хвороб; недостатнє або неправильне використання засобів індивідуального захисту; обмежений доступ до ліків, діагностики, медичної допомоги; зниження якості водопостачання та роботи каналізації; зниження якості та доступу до харчових продуктів; відсутність можливості проведення гігієни рук; зниження охоплення плановою вакцинацією; недостатній рівень санітарної культури. Порушення процесів вакцинації зменшує охопленням вакцинації населення, що збільшує ризик виникнення спалахів. Від-

Адреса для кореспонденції:

Редакція Українського науково-медичного молодіжного журналу,
науковий відділ НМУ, бул. Т.Шевченка, 13, м.Київ, 01601

<http://mmj.nmuofficial.com>

E-mail: usmyj@ukr.net

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

www.nmuofficial.com

Надруковано ТОВ «505»

м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17а

тел.: +38 (063) 101-22-33,

e-mail: polygraphyinz@gmail.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 5609 від 21.09.2017 р.

Підписано до друку 28.08.2023 р.

Формат 60*84/8, друк офсетний, папір офсетний

Тираж 50, Зам. No Ж-2023/21.08.

Correspondence address:

Editorial board of the Ukrainian Scientific Medical Youth Journal Research Department of NMU,
13, T. Shevchenka blvd. Kyiv, 01601

<http://mmj.nmuofficial.com>

E-mail: usmyj@ukr.net

Bogomolets National Medical University

www.nmuofficial.com

Printed by LTD «505»

Zhytomyr, St. M. Berdychivska, 17a

tel.: +38 (063) 101-22-33,

e-mail: polygraphyinz@gmail.ua

Certificate of the subject of publishing

ДК № 5609 dated 21.09.2017

Signed in print on 28.08.2023

Format 60*84/8, offset print, offset paper

Circulation: 50 Order No J-2023/21.08.